

Sosyal Bilgiler Dersinde Ekonomi ve Sürdürülebilir Kalkınma ile İlgili Konuların Öğretiminde Güncel Olayların Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri*

Erkan DİNÇ** , Ayşe ACUN***

Öz

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler dersinde ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların öğretiminde güncel olayların hangi amaçlarla ve nasıl kullanılabileceğine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Sosyal bilgiler öğretim programının içeriği çeşitli disiplinlerden oluşmaktadır. Programa dâhil edilen disiplinlerden biri de ekonomidir. Ekonomi aracılığıyla öğrencilerde öğrencilerin günlük yaşamlarıyla doğrudan ve yakından ilgilendiren çeşitli kavram ve durumlar hakkında bilgiler verilerek farkındalık ve duyarlılık oluşturulması hedeflenmiştir. Sosyal bilgiler dersinin bir başka amacı da derste güncel olaylardan faydalanarak öğrencilerin toplumda ve dünyada olan biten olaylarla ilgili farkındalık edinmelerini sağlamaktır. Nitel araştırma yaklaşımına göre tasarlanan bu çalışmada Uşak ve Aydın illerindeki çeşitli ortaokullarda görev yapan 13 gönüllü sosyal bilgiler öğretmeni ile görüşülmüştür. Çalışma bulguları öğretmenlerin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının öğretiminde güncel olaylardan yararlanmaya önem verdiğini, bu bağlamda güncel olayları en çok ithalat ve ihracat ile madenler konularını işlerken kullandığını göstermektedir. Katılımcılar ayrıca güncel olaylardan öğrenilenleri gerçek yaşamla ilişkilendirme amacıyla yararlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ilgili konulara daha fazla yer ayrılması, farklı bölgelerdeki ekonomik faaliyetlere değinilmesi ve öğrencilere girişimcilik eğitimi verilmesi gibi önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Sözcükler: Sosyal bilgiler öğretimi, Ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma, Güncel olaylar, Öğretmen görüşleri.

Teachers' Viewpoints on Using Current Events to Teach Topics Related to Economy and Sustainable Development in Social Studies Course

Abstract

This study aims to identify teachers' viewpoints on how and for which aims the current events could be used to teach topics related to economy and sustainable development in social studies course. The content of the social studies curriculum is composed of various disciplines. One of the disciplines involved in the program is the economy. Through the economy, it was aimed to create awareness and sensitivity among students by giving information about the various concepts and situations that are directly and closely related to students' daily lives. Another aim of the social studies course is to make students aware of the events happening in the society and the world by taking advantage of the current events. Adapting a qualitative approach, this study utilises a semi-structured interview protocol to reveal teachers' experiences and viewpoints. The study group consists of 13 social studies teachers working in various public middle schools in Aydın and Uşak provinces. The findings reveal that social studies teachers give importance to

*Bu çalışmanın bir bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimcileri Birliği Derneği ile Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından 28-30 Nisan 2016 tarihleri arasında Denizli'de düzenlenen V. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu'na sözlü bildiri olarak sunulmuş ve yalnızca özeti Bildiri Özetleri Kitabında basılmıştır. Doç. Dr. Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, **Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı. E-posta:erkandinc@gmail.com

***Yüksek Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı. E-posta:ayseacunn@gmail.com

topics on economy and sustainable development and try to utilise current events in their teaching practices mostly while teaching subjects about import, export and mine. The participants also stated that they use current events to relate what is learnt with real life. Teachers have made proposals such as allocating more space to economic and sustainable development issues

Keywords: *Social studies teaching, Economy and sustainable development, Current events, Teacher's viewpoints.*

Giriş

Sosyal bilgiler dersinin öğrencilere kazandırmak istediği bilgi ve becerilerin arasında ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konu ve kazanımlar da yer almaktadır. Bu konu ve kazanımlar her ne kadar günlük hayatla sıkı sıkıya bağlı olsa da ders olarak işlerken öğrencilere yabancı gelmektedir. Bu konuların ilgi çekici hale getirilerek öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılması için konuların gerçek yaşamla ilişki kurulması önemli bir husustur (Akhan, N.E., 2013). Bu noktada öğretmenlerin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları işlerken güncel olaylardan faydalanıp faydalanmadıkları, faydalanıyorlarsa ne şekilde faydalandıklarını ortaya koymak bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Derste güncel olay kullanımı konusunda ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularından yararlanılmasının temel gerekçesi ise bu konuların öğrencilerin için günlük hayatta her zaman karşısına çıkan önemli hususlar olmasıdır. Meslek edinmeden ticarete, çevresel temizlikten küresel ısınmaya kadar hem yerel hem küresel düzeyde önemli kazanımları içeren konulardır. Bu konular öğrencilerde çevre bilincinin oluşması, doğal kaynakların bilinçli bir şekilde nasıl kullanılacağı, meslek edinme, ülke içi ve ülkeler arası ticaretin önemi açısından kayda değer konulardır.

Sosyal bilgiler öğretim programı, vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler, sosyal bilim olarak sosyal bilgiler ve yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler olmak üzere üç temel yaklaşıma dayalı olarak hazırlanmıştır. Sosyal bilim olarak sosyal bilgiler öğretimi yaklaşımı disiplinler arası bir yaklaşımdır. İçinde ekonomi de dâhil olmak üzere birçok sosyal bilim disiplinini barındırmaktadır. Ekonomi disiplini çerçevesinde öğrencilere ticaret, alışveriş, ülkeler arası ekonomik bağlantılar, meslekler gibi birçok kavram ve konunun öğretilmesi öngörülmüştür.

Ekonomi, insanların sınırsız olan isteklerini doğada var olan ve sınırlı olan kaynaklarla en iyi şekilde nasıl temin edileceğini inceleyen bilim dalıdır (Inacion, 2015; Keçe ve Merye, 2011). Ekonomi, insanların yaşayabilmek için üretme, ürettiklerini bölüşme biçimlerinin ve bu faaliyetlerden doğan ilişkilerin bütünüdür (TDK, 2016).

Ekonomiyi öğrenmek bilinçli ve etkin bir vatandaş olmanın bir gerekliliğidir (Clerici-

Arias, 1994; Moffatt, 1957'den akt; Süntar Akhan, 2010: 23). Etkili vatandaş, sosyal, ekonomik ve politik konularda başkalarından bir şey beklemeden kendi üstüne düşeni yapmayı gerektirir. Nerede ne yapacağını bilmek ya da bir soruna çözüm bulabilmek ise eğitimle mümkündür. Bu konular okullarda öğretilmezse sonradan öğrenilmesi zordur. Bu yüzden bu konulara öğretim programlarında yeterince yer verilmelidir (Seiter, 1989'dan akt. Süntar Akhan, 2010: 23). Eğitim, değişen dünyada değişen ihtiyaçlara uygun şekilde ekonominin gerektirdiği nitelikli işgücünü yetiştirmek ve ekonomide teknolojinin gelişmesine katkı sağlayarak sosyal ve ekonomik büyümenin temellerini oluşturur. Bu nedenle eğitime yatırım yapmak sosyal, ekonomik ve politik olarak gelişmenin önemli bir yapı taşıdır (Wykstra, 1971'den akt. Hoşgörür ve Gezgün, 2005:12).

Ekonomi konuları şu temel nedenlerden dolayı okullarda öğretilmelidir: günümüzdeki tüketim çılgınlığı, israf vb. gibi nedenlerden dolayı ortaya çıkan aşırı borçlanma, iflas etme, haciz gibi olayları büyük oranda azaltır, öğrenciler çeşitli mesleklerin olduğunu farkına varır ve çeşitli iş yolları olduğunu öğrenirler, toplumda var olan güncel ekonomi konuları hakkında fikir edinmeleri ve yeri geldiğinde ekonomik sorunlarla baş edebilmeyi ve bunlara karşı çözüm üretebilmeyi öğrenirler (Gonzalez, 2006'dan

akt. Süntar Akhan, 2010: 27). Ekonomi eğitimi almış kişilerin, meslek yaşamlarında ve günlük hayatta karşılaştıkları ekonomik sorunları çözebilmeye daha özgüvenli ve becerili sahip olduklarını belirlenmiştir (Johnsen, 1990'dan akt. Süntar Akhan, 2010: 11). Günümüzde var olan hızlı tüketim ihtiyacı, öğrencilere ekonomi okuryazarlığının kazandırılması gerektiği fikrini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda okulda öğrencilere verilen ekonomi eğitimi, okul aile işbirliği ile daha iyi sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır.

Öğrenciler, öğrenme öğretme sürecindeki ekonomi konularında mallar, hizmetler, para, takas, arz, talep, ihtiyaç, istek, ihtiyaç, iş, ücret gibi kavramların anlamlarını öğrenirler. Ekonomi hayatın içinde olan bir konudur. Öğrencilerin kaynakların elde edilmesi ve tüketilmesi konusunda sorumluluk sahibi olmalarını sağlar. Para doğru şekilde nasıl harcanır, nasıl tasarruf edilir bunu öğretir. Öğrencilerin kendi ülkelerinin ve dünyadaki ekonomik modelleri öğrenmesini sağlar (Öztürk, 2012).

Sosyal bilgiler dersi kapsamında ekonomi ile ilgili olarak öğretilmesi gereken temel kavramlardan biri de kalkınmadır. Kalkınma kısaca iyileşme, gelişme demektir (Tutar, 2011). Toplumun bilimsel, sosyal, ekonomik ve kültürel yönden gelişmesidir. Sürdürülebilir kalkınma ise, *'Gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama olanaklarını ellerinden almadan; şimdiki neslin ihtiyaçlarının karşılanabildiği gelişme sürecidir'* (Siraj-Blatchford, Smith ve Pramling Samuelsson, 2010; World Commission on Environment and Development, 1987'den akt. Harris, 2011: 5). Toplumların yaşam standartlarını yükseltmek ve var olan maddi manevi değerlerini gelecek kuşaklara aktarmak sürdürülebilir kalkınmanın diğer amaçlarıdır (Aydoğan, 2010).

Sürdürülebilir kalkınmada kaynakların tasarruflu ve doğru bir şekilde kullanılması önemlidir. Sürdürülebilir kalkınmanın çevresel, ekonomik ve sosyal olmak üzere üç temel dayanağı ve boyutu vardır (Siraj-Blatchford, Smith ve Pramling Samuelsson, 2010). Sürdürülebilir kalkınma toplumun sosyal ve ekonomik yönden gelişmesini hedeflerken çevrenin yararını da göz önünde bulundurur. Kalkınmanın çevre yararı göz önünde bulundurarak sosyal ve ekonomik yönden de

devam ettirilmesi gerekir. Toplumlar, gelenek göreneklerini, sahip oldukları toplumsal yapılarını ve maddi manevi kültürel değerlerini gelecek kuşaklara aktarmak için sürdürülebilir kalkınmaya ihtiyaç duyarlar (Aydoğan, 2010; Siraj-Blatchford, Smith ve Pramling Samuelsson, 2010).

Teknolojinin gelişmesiyle beraber insanın doğaya müdahalesi artmış bu da çevre kirliliğini attırmış ve doğal çevrenin neredeyse yok olma aşamasına gelmesine neden olmuştur. Çevrenin kirlenip yok olma aşamasına gelmesiyle kalkınma sürdürülemez, hatta imkânsız hale gelebilir. Bu yüzden bu sorunlarla karşı karşıya kalmamak için sorumlu, duyarlı, yaratıcı düşünebilen bireyler yetiştirmemiz gerekmektedir. Bu da eğitim yoluyla gerçekleşir. Sürdürülebilir kalkınma konusunda eğitim alan bireyler başta eleştirel düşünme becerisi olmak üzere, anlaşma, yardımlaşma gibi beceriler geliştireceklerdir (Haan ve Harenberg, 1999'dan akt. Kaya ve Tomal, 2011: 51). Bu yüzden sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları öğretilmesi önemli ve gereklidir.

Yukarıda da belirtildiği gibi sürdürülebilir kalkınmanın çevresel, sosyal ve ekonomik olarak üç boyutu vardır. Yani sürdürülebilir kalkınmanın üçayağından birini ekonomi oluşturur. Çevresel ve sosyal boyutta bir kalkınmadan bahsedebilmemiz için önce ekonomik olarak gelişmişlik ve kalkınmışlıktan bahsetmek gerekir. Maddi olarak yoksul olan toplumlarda eğitim düzeyi düşük, yolsuzluk ve huzursuzluk üst düzeydedir. Toplumda yolsuzluk, şiddet baş göstermişken de insanlar çevrelerini temiz tutma ve ağaçlandırma gibi faaliyetlerde bulunmayı düşünemezler bile. Ekonomik olarak gelişen kalkınan ülkelerde ise eğitim düzeyi yüksek, sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşama insanların hakları olarak görülmekte ve çevresel ve sosyal olarak da kalkınma için önemli adımlar atılmaktadır. Kısacası kalkınma ve sürdürülebilir kalkınma için temel faktör ekonomidir denilebilir (Pavlova, 2013). Güçlü bir kalkınma için güçlü bir ekonomi gerekli ve önemlidir.

Öğrenilen bilgilerin hatırdan kalma düzeyinin artması için öğrenilen bu bilgilerin günlük hayattaki olaylarla bağdaştırılması çok önemlidir. Bu yüzden eğitim daha çok yaşam odaklı olmalıdır (Arın ve Devenci, 2008). Günlük hayatla ve güncel olaylarla

sıkı sıkıya olan ders sosyal bilgilerdir. Bilinçli bir vatandaş yetiştirmeyi hedefleyen sosyal bilgiler dersinde öğrencilere gündemi takip etme, çevrelerinde olan bitenden haberdar olma bilinci verilmelidir (Akdağ vd., 2014). Aynı zamanda öğrencilere yaşadığı çevreye duyarlı çevresinde gördüğü problemlere, sorunlara çözüm üretmeye çalışan etkili vatandaş yetiştirmek sosyal bilgiler dersinin amaçlarından biridir. Etkili vatandaş ise çevresinde neler olup bitiyor her an bunun farkında ve bilincinde olmalıdır (Demirkaya Gedik, 2008).

Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımı diğer materyallerin kullanımından daha önemlidir. Sosyal bilgiler dersi adeta toplumsal olayların incelendiği bir laboratuvar niteliğine bürünür (Kaltsounis, 1987'den akt. Arın ve Deveci, 2008: 171).

Güncel olay; gündemde olan, henüz gerçekleşmiş, gerçekleşmesinin üzerinden çok zaman geçmemiş olaylardır. Güncel olay; henüz oluşmuş, şimdi meydana gelmiş olaylardır (Smith, 1963 ve Otto, 1957'den akt. Gedik, 2010: 98).

Derste güncel olay kullanımı öğrencinin gündemden haberdar olmasını sağlar. Okulda işlenen derslerin gerçek hayatta karşılaşılan bir olayla ilişkilendirilmesi öğrencilerin dersi daha dikkatli dinlemesini sağlayacağı için öğrenciler daha kolay öğrenecekler ve öğrendikleri bilgileri daha kolay hatırlayacaklardır. Bu yüzden derslerde güncel olaylardan sıkça faydalanılmalıdır.

Ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konuları aslında günlük hayatta sürekli karşımıza çıktığı için öğrencilerin aşına oldukları konulardır. Ancak öğrenciler bu konuları bildiklerinin farkında değillerdir. Bu konuda öğrencilerde farkındalık oluşturmak için kullanılacak en iyi yöntemlerden biri de derste güncel olaylardan faydalanmaktır (Gedik, 2010). Ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının birbiriyle bağlantısını yukarıda açıklanmıştı. Bu iki önemli ve birbiriyle bağlantılı konunun öğretiminde güncel olayların kullanılması farkındalık oluşturma ve bu bilgi ve farkındalığın kalıcılığı açısından da kayda değerdir.

Kılıçoğlu ve Akhan'ın yaptığı bir çalışmada (2014), öğretmen adaylarının ekonomi ile kavramların çoğunu sınırlı olarak

anlayabildikleri, bir kısmın hakkında da kavram yanılgıları olduğu tespit edilmiştir. Yapılan diğer iki çalışmada ise; ilköğretimdeki öğretmenler ekonomi konuları hakkındaki yetersiz bilgiye sahip oldukları ve dolayısıyla da öğretim süreçlerinde özgüvene eksikliği hissettikleri belirlenmiştir (Walstad ve Watts, 1985'ten akt. Kılıçoğlu ve Akhan, 2014: 223; Gonzalez, 2006'dan akt. Kılıçoğlu ve Akhan, 2014: 211). Patterson'un (2002) yaptığı bir çalışmada ise, sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilimler içinden ekonomi konularını anlatmakta isteksiz ve kaygılı oldukları tespit edilmiştir (Patterson, 2002'den akt. Kılıçoğlu ve Akhan, 2014: 211).

Inacion (2015) çalışmasında, 21. Yüzyıl becerilerinin ortaöğretim düzeyindeki ekonomi konularının öğretimine nasıl entegre edilebileceğini incelemiştir. Gösterim tekniğinden yararlanılarak gerçekleştirilen uygulamalara dayalı çalışmada ekonomi konularının öğretimi sürecinde öğrencilere eleştirel düşünme, iletişim ve işbirliği becerilerinin kazandırılabilirdiği, fakat yaratıcılık becerisinin kazandırılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Clerico-Arias'ın (1992) çalışmasında ekonomi konularının öğretimine dair bütünsel bir model önerilirken; Day ve Ballard'ın (1996) çalışması ilkökul ve ortaokul öğretim programlarında ekonomi konularına nasıl yer verilebileceği problemini ele almaktadır. Day ve Ballard'ın (1996) çalışmaları sonunda Mini Ekonomi adını verdikleri ve gerçek yaşam deneyimlerinin benzetişim ve gösterim teknikleriyle sınıf ortamına taşınmasını sağlayan bir öğretim modeli önermişlerdir.

Türer ve Çobanoğlu'nun (2015) fen bilgisi ve sosyal bilgiler öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğretmen adayların sürdürülebilir kalkınma hakkındaki farkındalık düzeyleri üzerine yaptığı çalışmada ise, sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adayların farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Sürdürülebilir kalkınmanın başlıca dayanaklarının çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel öğeler olduğunu vurgulayan Siraj-Blatchford, Smith ve Pramling Samuelsson (2010), sürdürülebilir kalkınmanın ilköğretim düzeyinde etkili olarak nasıl öğretilbileceğine dair öneriler sunmuştur. Pavlova (2013)

ise sürdürülebilir kalkınmanın öğretim ve öğrenilmesi ile ilgili süreçlerde teknoloji ve teknoloji eğitiminin yerine değinmiştir.

Aydoğan'ın (2010) sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların işlenmesi üzerine öğretmenlerle yaptığı çalışmada, 77 öğretmenden yarıya yakını sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konularının öğretiminde grup çalışması yaptırırken, %20'si gezi gözlem tekniğini uyguladığını, yarısından fazlası da beyin fırtınası tekniğinden yararlandığını, bu öğretmenlerin nerdeyse yarısının da öğrencilerden proje üretmelerini istediği bulgularını ortaya çıkarmıştır.

Arın ve Deveci'nin (2008) yaptıkları çalışma sonucunda derste güncel olayları kullanmanın öğrencinin akademik başarısını ve bilginin kalıcılık düzeyini arttırdığı tespit edilmiştir.

Akdağ, Oğuz, Tatar ve Subaşı'nın araştırmalarına (2014) göre öğretmenler, ülke sorunları, dünyadaki gelişmeler ve insan hakları ve demokrasi konularını işlerken güncel olaylardan yararlanmaktadır. Gedik'in (2010) çalışmada ise, araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerine göre sosyal bilgiler derslerinde en çok ele alınan güncel olaylar kuraklık tehlikesi ve siyasi olaylardır.

Yukarıda özetlenen literatüre bakıldığında yapılan çalışmalarda sosyal bilgiler dersinde ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının nasıl işlendiği ve işlenmesi gerektiği ile öğrencilere neler kazandırdığı hakkında öğretmen, öğretmen adayı ve öğrenci görüşlerini ele alan araştırmalar ile bu konuların ders kitaplarına nasıl yansıtıldığını inceleyen çalışmalar olduğu tespit edilmiştir. Bazı çalışmalarda ise sosyal bilgiler derslerinde güncel olay kullanımının ele alındığı tespit edilmiştir. Ancak doğrudan sosyal bilgiler dersinde ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konuları işlenmesinin güncel olaylardan nasıl yararlandığına dair bağımsız araştırmalara rastlanılmamıştır.

Bu çalışmanın amacı ise; Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derste ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları işlerken güncel olaylara yer verip vermedikleri, yer veriyorlarsa bunu ne kadar ve nasıl yaptıkları ile ilgili deneyim, görüş ve önerilerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda 'Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların

öğretiminde güncel olay kullanımını hakkındaki görüşleri nelerdir?' sorusuna yanıt aranmıştır. Çalışmanın temel amacı bu olmakla birlikte katılımcı öğretmenlerin sosyal bilgiler derslerini nasıl işledikleri, ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konuları ile bunların öğretimleri hakkındaki görüşleri ile bu süreçlerde karşılaştıkları sorunlar ve sosyal bilgiler öğretiminde güncel olaylardan yararlanılması hakkındaki deneyim ve görüşlerinin öğrenilmesinin gerekli ve önemli olduğu düşünülmüştür. Dolayısıyla bu hususlar da çalışma kapsamına dâhil edilmiş ve yukarıdaki temel araştırma sorusu yanıtlanmadan önce aşağıdaki alt araştırma sorularına da cevap aranmıştır:

1. Katılımcılar sosyal bilgiler derslerini nasıl işlemektedirler?
2. Katılımcıların ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konuları ile bu konuların öğretimi hakkındaki düşünceleri nelerdir?
3. Katılımcıların sosyal bilgiler derslerinin işleniş sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
4. Katılımcılar sosyal bilgiler derslerinde güncel olaylardan yararlanma hususunda hangi düşüncelere sahiptir?

Yöntem

Bu araştırma görüşmelere dayalı nitel bir çalışmadır. Bir araştırma yöntemi olan görüşmelerde veriler, görüşmeci ile deneyim, bilgi ya da görüşüne başvurulmuş kişi arasında gerçekleşen doğrudan sözlü iletişimler aracılığıyla ortaya çıkarılır veya toplanır (Cohen, Manion ve Morrison, 2000). Rubin ve Rubin'e (1995) göre görüşmeler aracılığıyla araştırma verisi toplama fikrinin arkasında yatan başlıca neden incelenen ya da ele alınan olgu ya da durumun görüşülen kişi ya da kişilerin bakış açısıyla incelenerek anlaşılmasının sağlanmasıdır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların öğretiminde güncel olayların kullanılması hakkındaki deneyim ve görüşlerinin incelenmesi amaçlandı. İçin

en uygun yöntemin görüşme/mülakat olduğuna karar verilmiştir. Araştırmacının çalışma grubunu Uşak ve Aydın illerindeki çeşitli ortaokullarda görev yapan 13 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde dikkate alınan başlıca ölçütler ulaşılabilirlik ve gönüllülük olmuştur. Araştırmacıların çeşitli gerekçe veya nedenlerle daha önceden tanışık oldukları sosyal bilgiler öğretmenleriyle iletişime geçilerek araştırmacının amacı ve görüşmeler hakkında kendilerine bilgi verilmiştir. Gönüllü olarak çalışmada yer almayı kabul eden 13 öğretmenle süresi 22 ile 50 dakika arasında değişen görüşmeler yapılmıştır.

Katılımcılara ait kişisel bilgiler: Tablo 1’de görüldüğü gibi 13 katılımcının 7’si erkek, 6’sı kadın olup mesleki deneyimleri 8 ila 35 yıl arasında değişmektedir. Ancak mesleki deneyimin 15-19 yıl aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. Görüşülen 13 sosyal bilgiler

öğretmeninin yalnızca 5’i sosyal bilgiler eğitimi lisans programı mezunu olup, 3’ü tarih, 1’i coğrafya, 1’i tarih eğitimi, 1’i coğrafya eğitimi, 1’i dünya tarihi ve 1’i de sınıf öğretmenliği bölümü mezunudur. Aydın Nazilli ve Uşak’ta görev yapan öğretmenlerimiz görev yaptıkları okulun bulunduğu çevrelerin sosyo-ekonomik düzeylerini çok düşük (2), düşük (3), orta (4) ve iyi (4) olarak ifade etmişlerdir.

Kendileriyle görüşülen öğretmenlerin her biri meslek hayatları boyunca en az bir eğitim-öğretim yılında 5., 6.,7. ve 8. sınıfların derslerine girmişlerdir. Yani 5., 6., ve 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programında yer alan ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları daha önce işlemişlerdir. Dolayısıyla ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konu ve kazanımlara yönelik tecrübeleri olduğu söylenebilir.

Tablo 1. Katılımcılara ait kişisel bilgiler

Adı	Tecrübesi	Bölümü	Görev Yeri	Okulun sosyo-ekonomik seviyesi	2015-2016 öğretim yılında derslerine girilen sınıflar
Defne	25 yıl	Tarih	Aydın/Nazilli	İyi	5 ve 7. Sınıflar
Elif	21 yıl	Tarih	Aydın/Nazilli	İyi	7 ve 8. sınıflar
Metehan	35 yıl	Coğrafya	Aydın/Nazilli	İyi	6 ve 7. Sınıflar
Selim	8 yıl	Sosyal bilgiler	Aydın/Nazilli	Çok düşük	6. sınıflar
Mustafa	18 yıl	Dünya tarihi	Aydın/Nazilli	İyi	5, 6, 7 ve 8. sınıflar
Cemal	13 yıl	Sosyal bilgiler	Aydın/Nazilli	Çok düşük	7. sınıflar
Merve	19 yıl	Tarih eğitimi	Uşak	Orta	7. sınıflar
Kemal	16 yıl	Sosyal bilgiler	Uşak	Orta	5, 6 ve 7. Sınıflar
Rabia	10 yıl	Sosyal bilgiler	Uşak	Orta	5. sınıflar
Tuğçe	16 yıl	Sınıf öğretmenliği	Uşak	Orta	8. sınıflar
Hande	15 yıl	Tarih bölümü	Uşak	Düşük	6. sınıflar
Kağan	16 yıl	Coğrafya eğitimi	Uşak	Düşük	5. sınıflar
Tolga	10 yıl	Sosyal bilgiler	Uşak	Düşük	8. sınıflar

Verilerin Toplanması ve Analizi

Görüşmelerde veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan ve toplam sekiz soru ile çeşitli alt ve bağlantılı sorulardan oluşan bir yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formu inceleyen iki alan uzmanının görüş ve önerileri doğrultusunda gereklidüzenlemeler yapıldıktan sonra, çalışma

grubuna dâhil edilmeyen bir öğretmenle pilot uygulama yapılmış ve görüşme formuna son şekli verilmiştir. Katılımcıların izniyle yapılan görüşmelerin ses kaydı alınmış ve bu kayıtlar daha sonra birebir kâğıda aktarılmıştır. Son aşamada ise toplanan veriler her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı betimsel olarak analiz

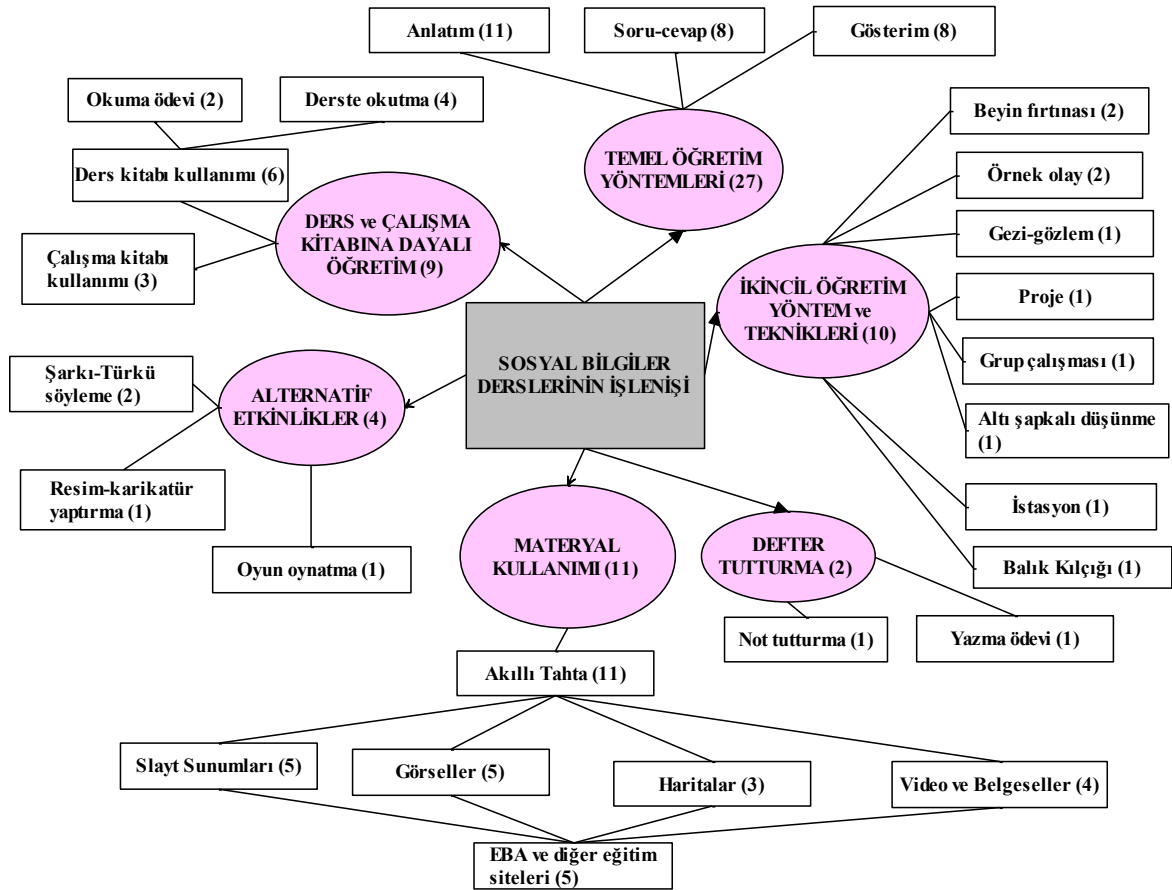
edilmiştir. Bu süreçte veriler, temel araştırma sorusu ve yardımcı (alt) araştırma soruları esas alınarak kodlanmıştır. Analizlerde ulaşılan kod ve temalar karşılaştırılması ve bulguların sunumunda katılımcılardan doğrudan alıntılar yapılması suretiyle elde edilen bulguların güvenilirliği temin edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca araştırma etiği doğrultusunda bulguların sunumunda katılımcıların gerçek isimleri yerine takma isimler kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular ve bu bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir.

Sosyal Bilgiler Derslerinin İşlenişi

Çalışma bulguları her ne kadar, bazıları derslerini öğrenci merkezli olarak işlemeye ya da öğrencileri derse katmaya çalıştıklarını gösterse de, görüşülen öğretmenlerin derslerinde yoğun olarak düz anlatım, soru cevap ve gösterim/demonstrasyon tekniklerini kullandıkları belirlenmiştir. Bu öğretim yöntemlerinin dışında sosyal bilgiler öğretmenlerinin beyin fırtınası, örnek olay, proje, gezi-gözlem, grup çalışması, altı şapkalı düşünme tekniği, balık kılıcı ve istasyon tekniğini de sınırlı olarak kullandıkları anlaşılmıştır.

Şema 1. Katılımcıların sosyal bilgiler dersinin işlenişine dair görüşleri

Katılımcı öğretmenler ayrıca, derslerini işlerken ders kitaplarını kullanmaya özen gösterdiklerini; bunu ise ya ilgili kitap bölümlerini derste okutma veyahut da önceden okuma ödevi olarak verip derse girişte bunun kontrolünü yapmak şeklinde gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Üç öğretmen ise özellikle öğrenci çalışma kitaplarından yararlandıklarını ve bu kaynakları derste etkili olarak

kullandıklarını dile getirmiştir. Öte yandan iki katılımcı öğrencilerine sosyal bilgiler defteri tutturduklarını, bu doğrultuda dersle ilgili okuma ödevlerinin yanı sıra, yazmaya yönelik ödevler verdiklerini, öğrencilerin derste işlenen konuları not etmelerini sağladıklarını ve bu defterleri düzenli olarak kontrol ettiklerini ifade etmiştir. Ayrıca iki katılımcının öğrencilerin derse olan ilgilerini canlı tutmak

ve onları motive etmek amacıyla zaman zaman öğrencilere şarkı-türkü söyledikleri, onlarla birlikte resim veya karikatür yaptıkları, bazen de oyun oynadıkları tespit edilmiştir.

Öğretmenler her ne kadar derslerinde çağdaş öğrenme tekniklerini kullandıklarını belirtse de daha çok düz anlatım, soru cevap ve gösterim gibi geleneksel öğretim tekniklerini uyguladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında sınırlı da olsa bazı öğretmenlerin balık kılıcı, istasyon, altı şapkalı düşünme gibi öğrenci merkezli öğretim teknikleri kullandıkları tespit edilmiştir. Yine birkaç öğretmenin yapılandırmacı anlayışa uygun olarak öğrencilerin ilgisini toplamak için derste şarkı türkü söyletme ya da oyun oynatma gibi etkinliklerden faydalandıkları görülmektedir. Kısacası, öğretmenler derslerinde hem geleneksel hem de çağdaş yöntemlerden faydalanmaktadır; ancak geleneksel yöntemlerin daha ağır bastığı açıkça görülmektedir.

Sosyal bilgiler derslerinde araç gereç kullanımı konusunda görüşülen 13 öğretmenin 11'i öncelikle ve ağırlıklı olarak akıllı tahtadan yararlandıklarını ifade etmiştir. Akıllı tahtayı kullanan katılımcıların tamamı bu araçların daha önceki dönemlerde kullanılan tepegöz, televizyon ve video, projeksiyon cihazı gibi teknolojik araçlara göre çok daha kullanışlı ve faydalı olduğu görüşündedir. Akıllı tahtalar çoğunlukla hazır olarak elde edilen slayt sunularını göstermek, daha önce zahmetli bir biçimde faydalanılan haritaları ve farklı türden görselleri yansıtmak ya da çeşitli yollarla ulaşılan belgesel ve videoları öğrencilerle paylaşmak için kullanılmaktadır. Katılımcıların akıllı tahta aracılığıyla yansıttıkları slayt sunularını, haritaları, görselleri, video ve belgeselleri genellikle ya Milli Eğitim Bakanlığı'nın hizmete sunduğu EBA üzerinden ya da eğitime yönelik diğer internet sitelerinden temin ettikleri belirlenmiştir. Bulgular, öğretmenlerin ders kitaplarını vazgeçilmez bir öğretim aracı olarak görmeye devam ettiğini; ayrıca başkaları tarafından hazırlanan materyalleri akıllı tahta aracılığıyla kullandıklarını ancak yeni bir materyal geliştirme ve kullanma konusunda çok da istekli olmadıkları göstermektedir.

Derslerini işlerken öğretmenlerin genel olarak uyguladıkları sınıf düzeni, onların klasik

olarak tabir ettikleri sıraların arka arkaya dizildiği oturma düzenidir. Bunun dışında çok az da olsa U şeklinde ve küme düzenini kullanan öğretmenler de vardır. Görüşülen öğretmenlerden biri normalde klasik düzende oturduklarını; ancak bazı grup çalışmalarının olduğu durumlarda bu düzeni küme şekline getirdiklerini söylemiştir. Klasik oturma düzeninin tercih edilme gerekçelerinin öğrencilerin kolayca kontrol edilmesine izin vermesi ve sınıfta otorite sağlanmasına uygun olması olduğu görülmüştür. İki öğretmen klasik düzende ders işlediklerini ancak, bazı durumlarda ders esnasında çok konuşan ve diğer öğrencilerin dikkatini dağıtan öğrencilerin yerlerini değiştirdiklerini belirtmiştir. Katılımcılardan ikisi ayrıca, alternatif sınıf ve oturma düzenlerini yararlı gördüklerini ancak, sınıf mevcutlarının kalabalık olması ve aynı dersliğin onlardan önce ve sonra kullanan diğer branş öğretmenleri tarafından tekrar değiştirilmesi nedeniyle bu düzenleri kullanamadıklarını ifade etmiştir.

Sosyal bilgiler öğretim programlarında yer alan ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konular hakkındaki düşünceler

Öğretmenler sosyal bilgiler öğretim programında yer alan ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konu ve kazanımların gerekli ve önemli olduğunu düşünmektedir, çünkü sosyal bilgiler hayatın içinden bir derstir. Ekonomi de bireyler hem toplum açısından hayatın önemli bir parçası ve bileşenidir. Kendileriyle görüşülen 13 öğretmen de bu konuların sosyal bilgiler öğretim programında yer alması gerektiğini düşünmektedir. Hatta iki öğretmen de bu konu ve kazanımların artırılması gerektiğini ve meslek kazandırma noktasında konunun daha da detaylandırılabilceğini düşünmektedir.

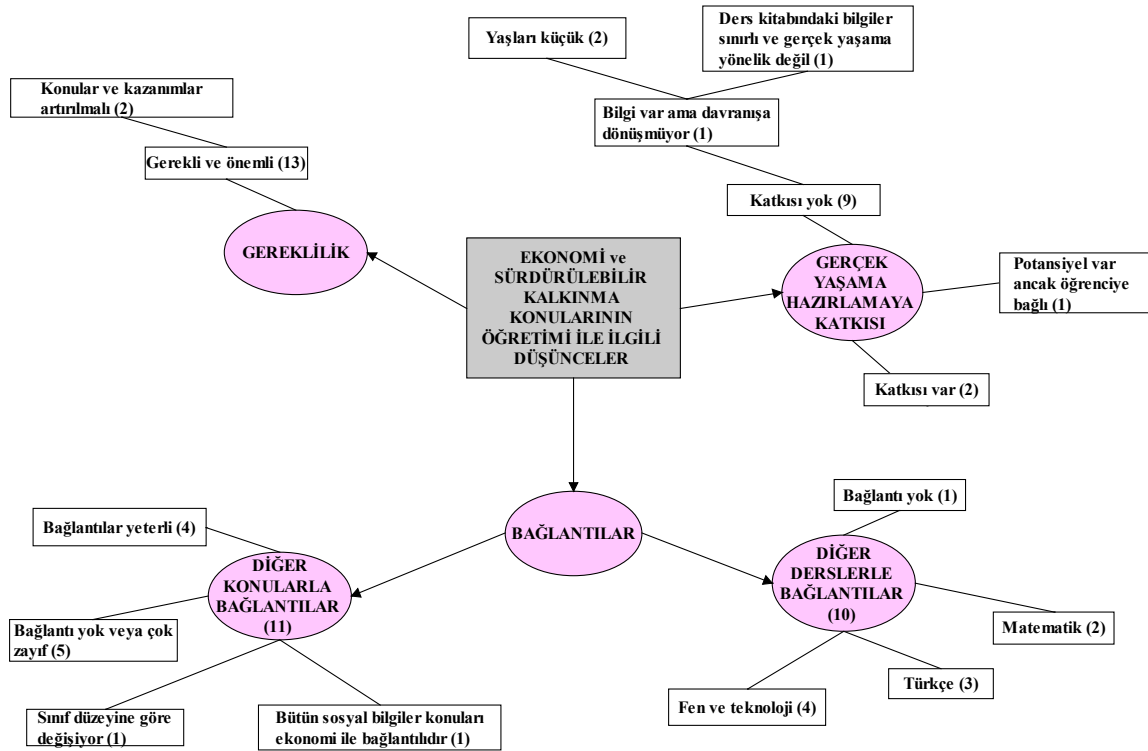
Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konu ve kazanımların diğer konu ve kazanımlarla bağlantısı konusunda öğretmenlerin çoğu bağlantıların zayıf ya da yetersiz olduğunu, konuların birbirinden kopuk olduğunu ve konular arasında bir süreklilik olmadığını düşünmektedir. Diğer yönden de konuların birbiriyle bağlantılı olduğunu düşünen öğretmenler de vardır. Ayrıca bir katılımcı, bağlantıların 5. sınıfta çok iyi olmadığı 6. sınıfta biraz daha iyi olduğu,

7. sınıfta ise biraz daha yetişkinlere göre düzenlendiği düşüncesindeyken, bir diğeri ise derste işlenen konuların hepsinin ekonomi ile bağlantılı olduğu düşüncesindedir. Bu görüşü ifade eden katılımcı şunları söylemiştir:

"Ben gerekli olduğunu düşünüyorum. Aslında normal hani klasik tarih, coğrafya için daha böyle geçerli olduğunu düşünüyorum. Daha da fazla da yer verilebilir. Ben mesela savaşların ekonomik kaynaklı olduğunu söylerim. Görüntüsü ne kadar din olsa da işte ne kadar başka şeyler gösterilse de bütün savaşlarının tamamı ekonomik kaynaklı. Mesela sadece ekonomi konularında değil işte Haçlı seferleridir diğerlerinin de hepsinde temel nedeninin ekonomik kaynaklı olduğunu, işte 1. Dünya savaşı bunlara değiniyorum. (...) Zaten işte işlediğimiz savaşların hepsi de ekonomik kaynaklı. Ne gibi bağlantılar var? Ne işliyorsak zaten bir şekilde hepsini ekonomi ile bağlantısı var." (Elif)

Bu konu ve kazanımların diğer derslerle bağlantısı konusunda dört öğretmen herhangi bir fikir beyan etmemiştir. Diğerleri ise, sosyal bilgiler öğretim programında yer alan ekonomi ile ilgili konu ve kazanımların en çok fen bilgisi ile bağlantılı olduğunu düşünmektedirler. Bunun yanında Türkçe ve matematik dersleriyle bağlantılı olduğunu düşünenler de vardır. Bir öğretmen ise, bu konu ve kazanımların diğer derslerle bağlantısı olmadığını düşündüğünü ifade etmiştir.

Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ve konu ve kazanımların öğrenciyi gerçek hayata hazırlamadaki yeri konusunda 9 öğretmen bu konu ve kazanımların öğrencileri gerçek hayata hazırlayamadığını düşünmektedir. Bunun yanında bu konu ve kazanımların öğrencileri gerçek hayata hazırlayabildiklerini düşünen öğretmenler de vardır. Bir öğretmen ise gerçek yaşama hazırlama imkânının olduğunu ancak bunun öğrencinin yeteneğine bağlı olduğunu düşünmektedir. Bu konu ve kazanımların

Şema 2. Ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının öğretimine yönelik düşünceler

öğrencileri gerçek hayata hazırlamada yetersiz olduğunu düşünen öğretmenlerden dördü, öğrencinin bu konuları çok iyi bildiğini ama öğrendiklerini davranışa dönüştürmede sorunlar yaşandığı düşüncesindedir.

Bazı öğretmenler bu sorunun aileden kaynaklandığını iddiasında bulunurken, iki katılımcı problemi öğrencilerin yaşça küçük olmasına, biri ise öğrenilen bilgilerin soyut kalmasına bağlamıştır. Bir başka öğretmen

ise kitaplarda ekonomi ile ilgili önemli konulara çok az yer verildiği ve kitapta yer alan konuların gerçek yaşamla örtüşmediğini bu yüzden öğrencilerin okulda bu konuyla ilgili öğrendiklerini gerçek yaşama aktarma konusunda sıkıntı yaşadıklarını belirtmiştir.

Çalışma bulguları ayrıca öğretmenlerin ekonomi ile ilgili konuların çok az farkında oldukları sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların ise neredeyse hiç farkında olmadıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin kendilerine yöneltilen sorular karşısında sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konulardan hiç bahsetmemeleri; yalnızca iki öğretmenin çevre temizliği ve ağaçlandırma gibi konuları sürdürülebilirlik kavramıyla ilişkilendirerek dile getirmeleri; ekonomiyle ilgili konularda ise hep belli bir konu üzerinden (örneğin meslekler) örnekler vermeleri ve konuları hatırlamakta zorlanmaları bu tespiti ulaştırmasını sağlamıştır. Görüşülen 13 öğretmenin 7'sinin tarih, coğrafya, tarih eğitimi, coğrafya eğitimi, dünya tarihi gibi bölümlerin mezunu olarak sosyal bilgiler öğretim programında yer alan tarih ve coğrafya disiplinleriyle daha çok ilgili olmaları bu algının nedeni olarak gösterilebilir.

Sosyal bilgiler dersinde ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların işlenişi

Görüşme yapılan öğretmenlerin tamamı ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları işlerken farklı ya da özel bir öğretim yöntem veya tekniği kullanmadıklarını; diğer derslerini nasıl işliyorsa bu konuları da aynı yöntem ve tekniklerle işlediklerini söylemişlerdir. Bir katılımcının ifadesi şöyledir:

"Ben bu konuyla ilgili özel bir yöntem teknik geliştirmiş değilim. Aynı şekilde yani daha önceki derslerimi işlediğim şekilde soru cevap, anlatım. Bazen öğrenci daha ön plana çıkıyor bazen ben daha ön plana çıkıyorum. Hani kullandığımız araç gereçler de değişmiyor. Diğer ünitelerle konularla aynı şekilde. Özellikle bu ekonomiyle alakalı farklı bir teknik farklı bir araç ve yöntem kullanmıyorum."
(Defne)

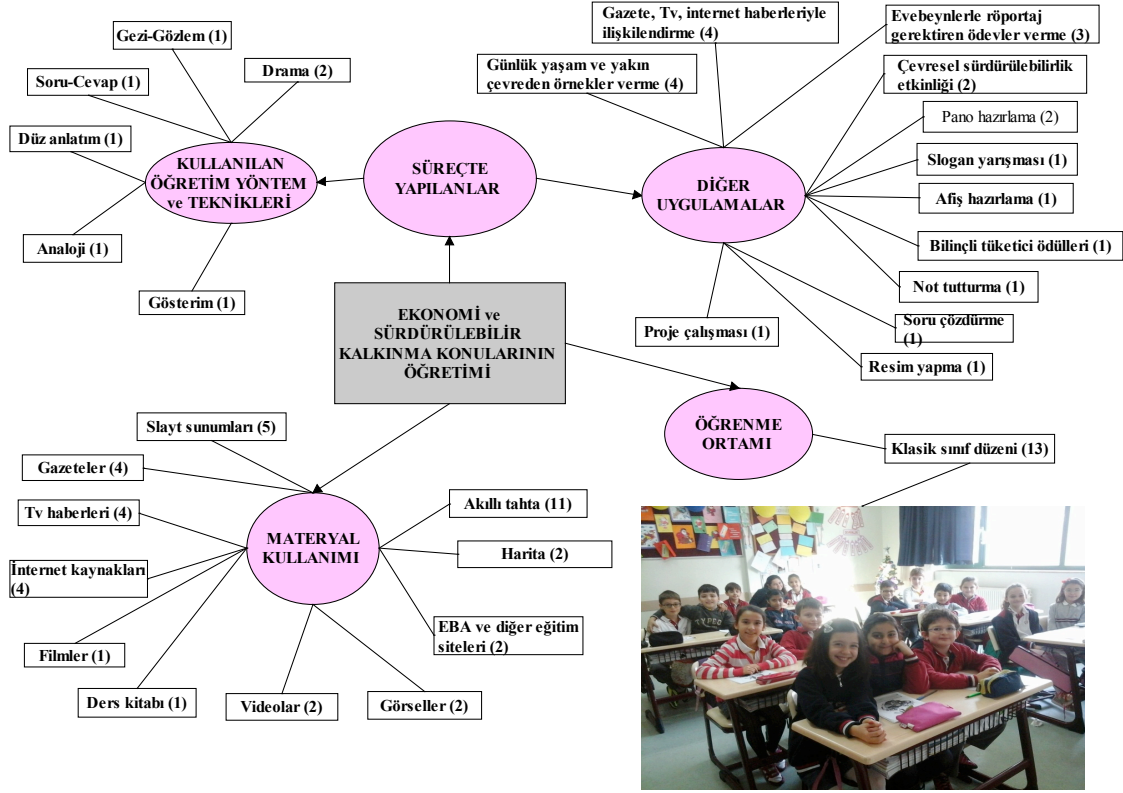
Öğretmenlerin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları işlerken genel olarak drama/rol oynama, soru cevap, düz anlatım, analogi ve gezi-gözlem gibi

yöntemleri kullandıkları belirlenmiştir. Bunların yanı sıra, yakından uzağa ilkesi doğrultusunda öğrencinin konuyu daha iyi kavraması amacıyla bazı öğretmenler günlük hayattan örnekler verme (tarım ürünleriyle ilgili evlerinden ya da babalarının çalıştığı iş yerlerinden bir şeyler getirme gibi), işlenen konuyu gazete, televizyon ve internetten haberleriyle ilişkilendirerek bu haberler üzerinden tartışma yaptırma, öğrencilere anne babaları ile röportaj yaptırma ve ekonomi haberlerini izlemeyi kapsayan araştırma ödevleri verme gibi uygulamalar da bu konuların öğretiminde başvurulan diğer bazı yöntemleri ifade etmektedir. Katılımcılar ayrıca, öğrencilere pano hazırlatma, çevresel sürdürülebilirliğe yönelik etkinlikler düzenleme, slogan yarışması, afiş hazırlatma, bilinçli tüketici olan öğrencileri ödüllendirme, not tutturma, soru çözdürme, resim yaptırma, proje hazırlatma, madenler ile ilgili konuları işlerken maden örneklerini öğrencilere somut olarak gösterme gibi yöntem teknik ve etkinlikleri kullandıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları işlerken diğer konulardan farklı bir materyal kullanmadıklarını belirlenmiştir. Bu konuların işlenişinde öğretmenler yoğun olarak gazete, televizyon haberleri ve internetten alınan alıntılar, slayt, akıllı tahta, harita, EBA ve diğer eğitim siteleri ve sunumları içeren görseller, videolar, ders kitabı ve film gibi materyallerden faydalanmaktadır.

"Hep Günlük gazetelerden, televizyondan aldığımız haberlerden, kendi yaşantımızdan çocuğun da kendi yaşantısının ön plana çıkarmayı istiyorum. Mesela vergiyi işliyorum ben. Diyorum ki çocuklar vergi vatan borcudur. (...) Diyorum ki size ödev. Akşam üzeri yemekte babanıza sorun, bu ev için belediyenin belirlediği vergi limitinin bir kuruluş fazlasını verdik mi? Aldığınız tepkileri aynen yazıya dökün getirin."
(Metehan)

Yukarıdaki alıntıda da görüldüğü gibi öğretmenler sınırlı da olsa ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının gerçek yaşamdan ya da basın-yayın organlarından aldıkları güncel olayları kullanmaya gayret etmektedir.

Şema 3. Katılımcılara göre ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının öğretimi

Sosyal bilgiler dersinde ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları işlerken karşılaşılan sorunlar

Ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları işlerken 12 öğretmen bu konuda sorun yaşadığını; bir öğretmen ise bu konuları işlerken herhangi bir sorun yaşanmadığını dile getirmiştir. Öğrencilerin bu konulara yabancı ve deneyimlerinin sınırlı olması, yaş gruplarının küçük olması ve öğrenci katılımına yönelik etkinlik yapmaya uygun zaman ve şartların azlığı nedeniyle çocukların öğrenilenleri tam olarak kavrayamamaları ve program yoğunluğundan dolayı bu konulara ayrılan yerin sınırlılığı bu hususta dile getirilen başlıca sorunlardır. Öğretmenler, yaşadıkları diğer sorunları şöyle sıralamıştır: ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konulara ders kitaplarında yeterince yer ayrılmaması, çocuklara bu konuda yeterince sorumluluk verilmemesi, ilkököl yıllarında okutulan ilişkili kavram ve konular tam olarak öğrenilmeden bir üst kademeye geçilmesi, ele alınan konuların çocukların kendi çevre ve yaşamlarıyla ilişkilendirilmemesi ve özellikle 7. sınıf programında öğrencilerin aşına olmadığı çok fazla kavram ve terime yer verilmesi. Katılımcılardan biri bu hususları şöyle özetlemiştir:

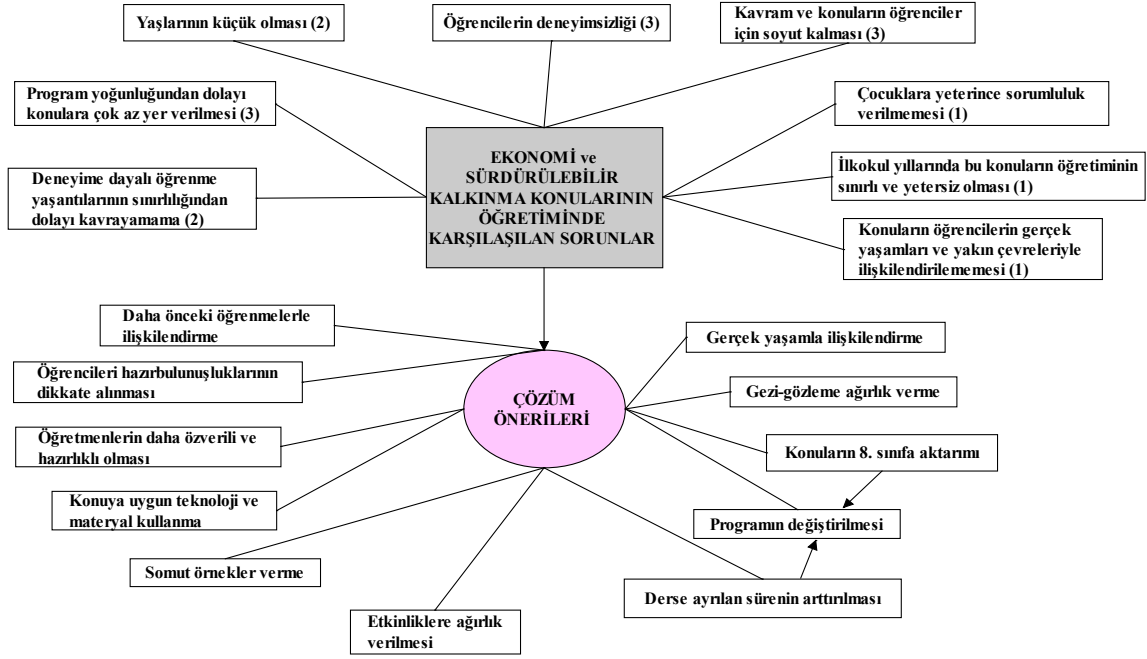
“Çocukların hazır bulunuşlukları tam olmayabiliyor. O zaman konuları işlemekte sıkıntı yaşayabiliyoruz. Çevresel etmenler mesela anlattığımız şey çevreleriyle çok alakalı değilse bağlantı kuramayabiliyorlar. Ya da 7'lerde bilmedikleri çok fazla terim ve kelimelerle karşı karşıya kalıyorlar.” (Merve)

Bir öğretmen ise görüşlerini;

“Herhangi bir sorunla karşılaşmıyorum. Öğrencilerin daha fazla ilgisini çekiyor. Özellikle güncel olaylarla alakadar olduğu için ya da dışarıdaki hayatlarında gördükleri için tarih, coğrafya konularından daha olay geliyor onlara anlaşılabilirlik açısından da.” (Rabia)

şeklinde dile getirerek, bu konuları işlerken herhangi bir sorunla karşılaşmadığını, aksine bu konuların güncel olaylarla ilişkili olduğu için öğrencilerin daha çok dikkatini çektiğini ve ilgiyle takip ettiklerini belirtmiştir.

Öğretmenler ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları işlerken karşılaştıkları sorunların çözümü konusunda çeşitli öneriler sunmuştur. Bu konuların öğretiminde sorgulama ve tartışmaya ağırlık verilmesi, günlük hayattan örneklere yer

Şema 4. Öğretmenlerin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve bazı çözüm önerileri

verilmesi, bu konuların gezerek görerek işlenmesi, mümkünse bu konuların 8. Sınıfta öğretilmesi, konuların sınırlandırılarak daha derinlikli bir öğretim için zemin hazırlanması, programda bu konu ve kazanımların öğretimi için ayrılan sürenin artırılması, bol bol etkinlik yaptırılması, konuların oyunlarla öğretilmesi, olabildiğince somut örnekler seçilmesi ve materyal kullanılması, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarına daha fazla özen göstermesi, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması ve kazanımların önceki sınıf düzeylerinde gerçekleşen öğrenmelerle ilişkilendirilerek işlenmesi yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Burada en dikkat çeken çözüm önerisi ise programın düzenlenmesi yönündedir.

Sosyal Bilgiler dersinde güncel olay kullanımı

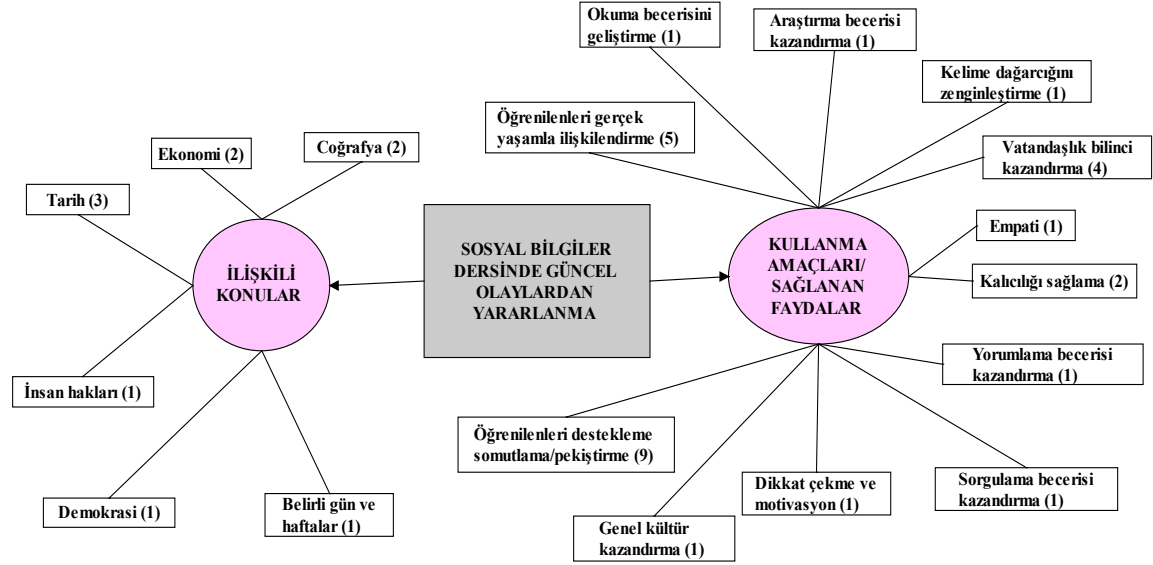
Görüşülen sosyal bilgiler öğretmenleri derslerinde güncel olaylardan sık sık faydalandıklarını ve güncel olayları kullanmanın çeşitli açılardan faydalı olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Derslerinde güncel olaylardan faydalanan öğretmenler bunları yoğun olarak tarih, coğrafya ve ekonomi ile ilgili konuların öğretiminde kullandıklarını belirtmiştir. Bunların yanı sıra

öğrencilerin kendilerini başkalarının yerine koyarak empati yapmalarına zemin hazırlamak ve insan hayatının değerli olduğunu fark etmelerini sağlamak, demokrasiyle ilgili konulara açıklık getirmek, ülkede ve dünyada ortaya çıkan önemli olaylar ile trafik kazalarına dikkat çekmek ve belirli gün ve haftalara vurgu yapmak amacıyla da güncel olaylardan yararlanıldığı tespit edilmiştir.

Şema 5. Katılımcıların sosyal bilgiler derslerinde güncel olay kullanımına dair görüşleri

"Evet. Mümkün olduğunca güncel olaylardan faydalanırım. Bu şekilde çocuğun aklında biraz daha kalıcı oluyor. Diğer türlü çocuk canlandıramıyorken bu tarihi olayları falan. Güncel olaylarla bağlantı kurduğunuz anda daha rahat canlandırıyor. Bir ülke mesela bir seçim yaşıyor seçimle ilgili demokrasiyle ilgili bir konu kullanırken muhtarınız kim, nerde oturuyor, nasıl seçtiler o muhtarı dediğiniz zaman o konuyu çok daha rahat kavriyor. O yüzden güncel olayları mümkün olduğunca kullanıyoruz." (Cemal)

Yukarıdaki alıntıda görüldüğü gibi bütün öğretmenler derste güncel olaylardan yararlanmanın çok faydalı olduğu kanısındadır.

Şema 5. Katılımcıların sosyal bilgiler derslerinde güncel olay kullanımına dair görüşleri

Öğrencilerin güncel olaylardan haberdar olup nerede buldukları ve nereye gittikleri ile ilgili farkındalık kazanarak vatandaşlık bilinci edindikleri, öğrenilenlerin daha belirgin hale getirilerek kalıcılığın sağlanıp, gerçek yaşamda karşılaşılan durumlarla ilişkilendirilerek, pekiştirildiği, öğrencilerin yorum yapabilme ve sorgulama becerilerinin geliştirildiği, öğrencilerin okuma ve araştırma alışkanlığı kazandığı, kelime dağarcıklarının genişlediği, genel kültürlerinin arttığı, derste olan ilgi ve motivasyonlarının yükseldiği ve empati becerilerine katkı sağlanması bu süreçlerde ortaya çıkan faydalar olarak ifade edilmiştir.

Ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları öğretiminde güncel olay kullanımı

Katılımcıların hepsinin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konularının öğretiminde güncel olaylardan faydalandıkları belirlenmiştir. Birçok öğretmen ilgili konuların öğretiminde güncel olaylardan sıklıkla yararlandıkları dile getirirken; üç öğretmen bu yola ara sıra başvurduklarını belirtmiştir. Görüşüne başvuru alan öğretmenlerin üçü ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları gerçek yaşamla ilişkilendirerek öğrenilenlerin kalıcılığını sağlamak, biri ise sahip olduğumuz ekonomik kaynakların farkına varılmasına zemin hazırlamak amacıyla güncel olaylardan yararlandıklarını belirtmişlerdir. Elde edilen verilerin analizi katılımcıların ithalat ve ihracat, madenler (özellikle bor madeni) ekonomi-siyaset ilişkisi, uluslararası ilişkilerde ticaretin önemi,

nitelikli işgücünün hazırlanmasında eğitimin rolü, şehirlerin ekonomik yapısı, teknolojik tarım ve ekonomi-coğrafya ilişkisi gibi konuların öğretiminde güncel olaylardan yararlandıklarını ortaya çıkarmaktadır. Öğretmenlerden biri ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konularının öğretiminde güncel olaylardan nasıl faydalandığını şöyle dile getirmiştir.

“Mesela örnek veriyoruz, Kahve Diyarı’nda kahve kaç para diye sordum ben. 7.5 lira öğretmenim dedi. Bakın tarımın öldüğünü size göstereyim. Ülkemizdeki tarım probleminin ne kadar üst boyutta olduğunu göreceksiniz. Çocuklar ben portakalın bir kasesini 7.5 liraya aldım. Bunun anlamı nedir? Üretici bir kasa portakal götürecek Kahve Diyarı’na teslim edecek bir kahve içecek. Sütün kilosu 70 kuruş. Bir kilo süt kahvede bir bardak çay etmiyor. 5 kuruş daha koyacaksınız. Kahve Diyarı’na kahve içmeye gidersen 11 kg süt vereceksin adama 1 kahve içeceksin. Bu tarımı öldürür. Siz yetiştir misiniz? Siz hayvancılık yapar mısınız, siz portakal yetiştir misiniz? Güncel hayattan bunu verdiğin zaman çocuk ekonomiyi de sanayiye de endüstriyi de anlıyor. Bunların faydasını da yan etkisini de anlıyor. Tabi ki faydası olacak. Güncel olayların programın uygulanmasında yaşamdan kesitlerin gösterilmesi konunun anlaşılması ve zor unutulması, iyi davranış edinilmesinde etkilidir, vazgeçmeyeceksin.” (Metehan)

Öğretmenlerin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının öğretiminde güncel olaylardan çeşitli biçimlerden faydalandıkları belirlenmiştir. Bu süreçte öğrenci çalışmalarına ağırlık veren bir katılımcı derste ele alınan konuyla ilgili resim yapmalarını istediği öğrencilerden birinin güncel gelişmelere nasıl atıfta bulunduğunu şöyle dile getiriyor: "... Öğrencinin biri bir dünya haritası çizmiş. Afrika'yı ve Türkiye'yi çizmiş. Türkiye Afrika'ya ekmeği atıyor." (Defne). Bir başka öğretmen bir ekmeğin fişi üzerinden vergileri hesaplatarak vergi vermenin önemi üzerinde durduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının öğretiminde güncel olaylardan yararlanma biçimlerinin öğrencilere ebeveynler ve ilgili sivil toplum kuruluş temsilcileriyle röportaj yaptırmadan evde ekmeği tüketimini gözlemeye, televizyonlarda gösterilen kamu spotlarını incelemeyen slogan üretmeye ve çevre temizliğinden ağaç dikmeye kadar değiştiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Şema 6'da görüldüğü gibi katılımcılar MEB tarafından yazdırılan 5. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının öğretime yönelik olarak yer verilen iki ayrı güncel olay örneğini (bir internet ve bir gazete haberi) uygun, faydalı ve kullanılabilir bulduklarını belirtmişlerdir. Ancak bazı öğretmenlerin ilgili konuların öğrenciler tarafından kavranıp içselleştirilebilmesi için bu örneklerin yetersiz kaldığını, çeşitlendirilip çoğaltılması gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Bir öğretmen de bu haberlerin konuya uygun olduğunu ancak dersi işlerken kendisinin bu haberleri kullanmadığını, programın çok yoğun ve verilmesi gereken daha önemli konuların olduğunu düşündüğü için bu örneklere derste yer vermediğini belirtmiştir.

Öğretmenlere göre ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının etkili öğretim ve öğrenimi için 7. sınıf programında yer alan Osmanlı Devleti'nin ekonomisi ile ilgili konuların güncellenerek yakın tarihten ekonomi ile ilgili hususların eklenmesi gereklidir. Bu konular işlenirken öğrenciler fabrikalara, ticaret odalarına götürülmeli, girişimcilik konusunda farkındalık kazanmalarına zemin hazırlanmalı; meslek seçiminin ve yeni ortaya çıkan mesleklerin önemi üzerinde durulmalı ve değişik meslek gruplarına mensup kişilerin

sınıfa davet edilerek bilgi ve deneyimlerini paylaşmalarının sağlanmalıdır. Katılımcılar ayrıca, derslerin geniş kapsamlı, somut, pratiğe dayalı ve güncel örneklerle zenginleştirilmesi, konuların öğrencilerin seviyelerine uygun bir şekilde güncellenmesi, programda farklı coğrafi bölgelerin ekonomik kaynak ve faaliyetlerine yer verilmesi ve derse ayrılan sürenin artırılması gerektiği yönünde öneriler sunmuşlardır.

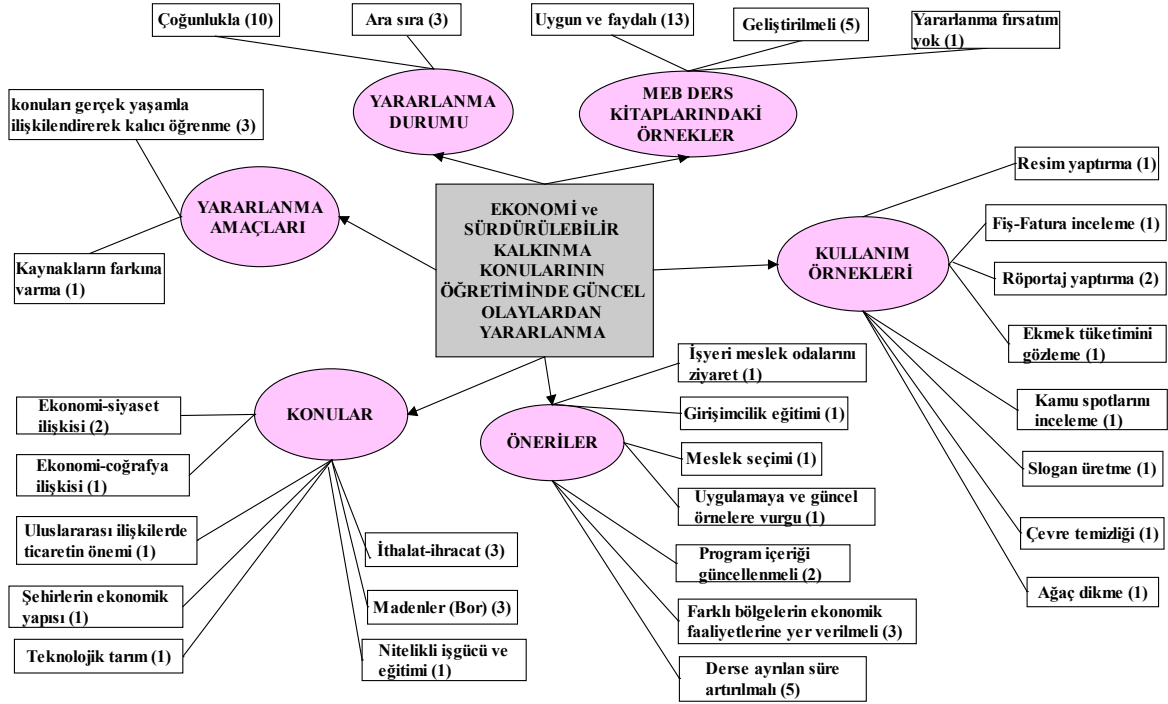
Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çalışma bulgularına göre öğretmenler, yaşlarının küçük olması ve önceki öğrenmelerinin sınırlılığından dolayı birçok öğrencinin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili kavramları algılayıp anlayamadığını düşünmektedir. Bu sonuç, Akhan'ın (2013) çalışmasında ortaya çıkarılan ve öğretmenlerin "yaşlarının küçük olması ve hazır bulunuşluklarından dolayı birçok öğrencinin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili kavramları algılayıp anlayamadığı" yönündeki düşünceleriyle örtüşmektedir. Bunun yanında konu ile ilgili kitapta yer verilen bölümlerin öğrencileri gerçek hayata hazırlayacak şekilde olmaması, öğrencilerin henüz bu konuda deneyimlerinin olmaması gibi nedenlerden dolayı da öğrenciler ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuları yeterince anlayamadıkları ve dolayısıyla gerçek hayata aktaramadıklarını düşünmektedirler.

Bu çalışmanın bir başka sonucu ise sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde güncel olaylardan oldukça yoğun bir biçimde yararlandığını göstermektedir. Arın ve Devci'nin (2008) çalışmasında da benzer bir biçimde öğretmenlerin derste güncel olayların kullanımını öğrenilen konuyu somutlaştırması, gerçek yaşamdan örnekler olduğu için kalıcılığı arttırması ve vatandaşlık bilinci geliştirmesi gibi birçok açıdan faydalı buldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Akdağ, Oğuz, Tatar ve Subaşı'nın yaptığı çalışmada (2014) öğretmenlerin daha çok ülke sorunları, dünyadaki gelişmeler, demokrasi ve insan hakları konularını öğretirken güncel olaylardan yararlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ise öğretmenlerin derslerinde belirtilen konulara ilave olarak ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularını işlerken de güncel olaylardan yararlandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Şema 6. Ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma konularının öğretiminde güncel olay kullanımı hakkındaki görüş ve öneriler

Öğretmenler, güncel olaylardan yararlanmanın ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konuların öğretimi içinde kullanışlı olduğunu, çünkü öğrenilenlerin hatırlanma ve kalıcılık düzeyini arttırdığı düşünmektedir. Bu konuda öğretmenlerin derste kullandığı yöntem teknik ve araç gereçler diğer konularınki ile herhangi bir değişiklik göstermese de öğretmenler bu konuda resim, karikatür çizdirme, slogan üretme, kamu spotlarını inceleme gibi çeşitli etkinliklere yer vermektedirler.

Öğretmenlerin en sık başvurdukları güncel olay kullanım biçimleri gazete ve internet haberlerinden yararlanma ile günlük hayattan ya da yakın çevreden güncel örnekler vermedir. Öğretmenler, gazete veya internet haberlerinden faydalanma ya da yakın çevreden örnekler vermenin öğrencilerin öğrendikleriyle bağlantı kurabilme ve konuyu daha iyi anlayıp pekiştirme, çevrelerinde olan bitenlere karşı farkındalık oluşturma açısından oldukça faydalı olduğuna inanmaktadır.

Kılıçoğlu ve Akhan'ın (2014) yaptığı çalışmada öğretmenlerin ekonomi ile ilgili konuları anlatırken kaygılı ve isteksiz oldukları tespit

edilmiştir. Bu çalışmanın sonuçları ise aksini göstermektedir. Yani öğretmenler bu konuları anlatırken kendi açılarından herhangi bir sorun yaşamadıklarını dile getirmişlerdir. Ancak, bazı öğretmenlerin sürdürülebilir kalkınma kavramıyla ilgili olarak programda yer verilen konu ve kazanımların farkında olmadıkları görülmüştür.

Elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak sosyal bilgiler öğretim programında ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konulara ağırlık verilmesi, derse ayrılan sürenin artırılması; bu konuların öğretimine yönelik olarak çeşitli meslek sahiplerinin okula davet edilerek mesleklerinin gerektirdiği yetenekler ile eğitim süreçlerini öğrencilerle paylaşmaları, gezi-gözlem, rol oynama, proje çalışması, problem çözme gibi çeşitli yöntem ve tekniklerin kullanımının teşvik edilmesi gibi önerilerde bulunulabilir. Ayrıca, öğrencilerin ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili konulardaki farkındalık ve düşünceleri ortaya koymaya yönelik araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, H., Oğuz, R., Tatar, O. ve Subaşı, Y.(2014). Ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarının güncel olaylar bağlamında öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimler Dergisi*, **2**(2), 49-65.
- Akhan, N. E. (2013). Adım adım ekonomi okuryazarlığı: sosyal bilgiler dersleri için alternatif yollar. [Elektronik Versiyonu]. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, **6**(14), 107-143.
- Arın, D. ve Deveci, H.(2008). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısını hatırd tutma düzeyine etkisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, **7**(26), 170-185.
- Aydoğan, A. (2010). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sürdürülebilir kalkınma konusuyla ilgili kazanımların öğretimine ilişkin görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Clerici-Arias, M. (1994). *An integral approach to teaching economics*. İnternet'ten 19.12.2016 tarihinde <http://web.stanford.edu/~marcelo/Teaching/Papers/teachint.pdf> adresinden alınmıştır.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2000). (5th ed.). *Research methods in education*. London: Routledge Falmer.
- Çobanoğlu, O. ve Türer, B.(2015). Fen bilgisi ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin sürdürülebilir kalkınma farkındalıklarının belirlenmesi. [Elektronik Versiyonu]. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ekim 2015; 235-247 İnternet'ten 16.01.2016 tarihinde (http://uteb.gop.edu.tr/Makaleler/1013563411_235-247%20%20OMCA%20%C3%A7obano%C4%9Flu16.pdf) adresinden alınmıştır.
- Day, H. R. ve Ballard, D. (1996). *The classroom mini-economy: integrating economics into the elementary and middle school curriculum*. Indiana: Indiana Department of Education.
- Demirkaya Gedik, H.(2008). Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konular. [Elektronik Versiyonu]. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, **12**(1),118-134. İnternet'ten 28.12.201 tarihinde (http://dokuman.tsadergisi.org/dergiler_pdf/2008/2008-Nisan/9.pdf) adresinden alınmıştır.
- Gedik, H.(2010). Güncel olayların kullanımında ilköğretim sosyal bilgiler dersinde kullanımı ve öğrenci görüşleri. [Elektronik Versiyonu]. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **11**(2), 97-118. İnternet'ten 28.12.2015 tarihinde (http://kefad.ahievran.edu.tr/archieve/pdfler/Cilt11Sayi2/JKEF_11_2_2010_97-118.pdf) adresinden alınmıştır.
- Haris, J., (2011). (çeviren; Özmete, E.), *Sürdürülebilir kalkınmanın temel prensipleri* [Elektronik Versiyonu]. İnternet'ten 30.05.2016 tarihinde (<http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/EmineOzmet2eviri.pdf>) adresinden alınmıştır.
- Hoşgörür, V. ve Gezgın, G. (2005). Ekonomik ve sosyal kalkınmada eğitim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **2**(1), 2-12.
- Inacion, R. B. (2015). *21st Century skills in teaching economics: K to 12 spiral instructional modelling (SIM) in the Philippines*. Asia Pacific Journal of Education, Arts and Sciences. **2**(4) (Part II), 1-12.
- Kaya, M.F. ve Tomal, N.(2011). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının sürdürülebilir kalkınma eğitimi açısından incelenmesi. [Elektronik Versiyonu]. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, **1**(2), 49-65. İnternet'ten 16.01.2016 tarihinde [http://ebad-jesr.com/images/MAKALE_ARSIV/C1_S2makaleler/1%20\(2\)%20-%204.pdf](http://ebad-jesr.com/images/MAKALE_ARSIV/C1_S2makaleler/1%20(2)%20-%204.pdf) adresinden alınmıştır.
- Keçe, M. ve Mery, Z. (2011). İlköğretim sosyal bilgiler kazanımlarının sosyal bilimler disiplinlerine göre ve disiplinlerarası anlayışı uygunluğunun belirlenmesi. [Elektronik Versiyonu]. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **8**(1), s.s. 110-139. İnternet'ten 28.12.2015 tarihinde (http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_viii/sbeyuefd02102011y.pdf) adresinden alınmıştır.
- Kılıçoğlu, G. ve Akhan, N. E. (2014). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ekonomi kavramlarını anlama düzeyleri. [Elektronik Versiyonu]. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, **13**(51), 209-

225. İnternet'ten 29.12.2015 tarihinde (<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/esosder/article/view/5000075337>) adresinden alınmıştır.

Öztürk, C. (2012). *Sosyal Bilgiler Öğretimi: demokratik vatandaşlık eğitimi*. Ankara:Pegem A.

Pavlova, M. (2013). Teaching and learning for sustainable development: ESD research in technology education. *International Journal of Technology Design Education*. (23), 733-748.

Rubin; H.J. ve Rubin, I.S. (1995). *Qualitative interviewing*. London: Sage Publications.

Siraj-Blatchford, J., Smith, K. C. ve Pramling Samuelsson, I. (2010). *Education for sustainable development in the early years*. World Organisation for Early Childhood Education. İnternet'ten 19.12.2016 tarihinde <http://www.omep2010.org> adresinden alınmıştır.

Süntar Akhan, N.E.(2010). İlköğretim sosyal bilgiler öğrencilerinde ekonomi okuryazarlığının durumu ve geliştirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

TDK. (2015). *Türkçe Sözlük*. [Elektronik Versiyonu]. İnternet'ten 28.12.2016 tarihinde http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.566fd6327b1385.75399988 adresinden alınmıştır.

Tutar, F. (2011). Türkiye'de sürdürülebilir kalkınma bağlamında çevre, kalkınma ve ticaret. *Mevzuat Dergisi*, (166). İnternet'ten 30.05.2016 tarihinde (<http://www.mevzuatdergisi.com/2011/10a/01.htm>) adresinden alınmıştır.

Extended Abstract

Introduction

This study aims to identify teachers' viewpoints on how and for which aims current events could be used to teach topics related to economy and sustainable development in social studies course. As it is very well known, the current social studies curriculum asserts that it blends three main approaches to social studies into one pot and adopts them as its educational perspective. Additionally, the aims and objectives of teaching social studies, and the structure and content located in the social studies curriculum strengthen the validity of the above assertion. In other words, the curriculum gives place to the above-mentioned three approaches, though not blending them equally. One of the above given approaches, social studies as social sciences, foresees the development of students' understanding and comprehension of social sciences by means of introducing them a combined and integrated version of knowledge or information selected from the contents of various social science disciplines. Economy is one of those social sciences included into the social studies curriculum. In order to develop students awareness and sensitivity of economical dimensions of their daily lives, the curriculum aims to teach particular topics or concepts directly related to economy, such as needs, money, goods, services, industry,

production, consumption, sources, income, spending, budget, importing, exporting, development and sustainable development. Being one of the above mentioned concepts, sustainable development could be described as implementing economical activities or development attempts aiming to meet the current needs while not causing or constituting any impediment for the next generations to meet their needs. As a result, one reason for including topics taken from economy in social studies is to teach students the concept of sustainable development and enable them to develop an awareness or sensitivity in relation with this concept. Social studies education also proposes to provide students with the awareness and sensitivity towards the events occurring in their immediate environment, in the society they belong to and in the world. It has been proven that utilising current events, news or developments in teaching of social studies lessons helps students make sense of the course content and increase the durability of learning outcomes in their memories. The aims of the current study are two-fold. One is to find out whether teachers utilise current events in teaching of social studies courses. The second aim is to reveal how and for which purposes teachers utilise current events in social studies teaching, and if they do so to put

forward their viewpoints and suggestions on the relevant issues.

Method

Adopting a qualitative approach, this study was designed to find out social studies teachers' experiences, viewpoints and suggestions on using current events to teach topics related to economy and sustainable development in social studies lessons. It utilises a semi-structured interview protocol as its data collection tool to reveal teachers' experiences and viewpoints. The study group is formed of 13 social studies teachers working at various public middle schools in Aydın and Uşak provinces on the basis of accessibility and willingness. The interview data collected from the above-mentioned study group were transcribed, descriptively analysed and interpreted after then.

Findings

The findings reveal that social studies teachers give importance to the topics of economy and sustainable development, and try to utilise current events in their teaching practices. However, some participants believe that because their students are quite young and do not have any previous learning experience

on most of the concepts and topics related to the issues of economy and sustainable development, they cannot properly grasp the required knowledge, understanding and skills. While teaching those topics, most of the participating teachers have been trying to utilise the current events in various forms. For this purpose, teachers prepare tasks for their students, including doing interviews with their parents or the representatives of the non-governmental organisations, observing the consumption of Brad in their own homes, examining public service broadcasting on Tvs, generating mottos, participating in activities of environmental cleaning and tree planting.

Discussion

It has been found out that the findings of the current study coincide with the results of the some studies in the relevant literature. The current study also suggest that the place of the mentioned topics in the curriculum should be broadened.